

**RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALINDA ANA SANAT ATÖLYE
DERSLERİNİN ÖĞRENCİLER TARAFINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİNİN SINIF İÇİ BAŞARIYA ETKİSİ¹**

Dr. Oğuz DİLMAÇ*

Öz

Bu araştırma eğitim sürecinin iki elemanı olan öğretmen ve öğrencinin nitelikleri kadar önemli diğer bir unsur olan sınıf içi iletişimin, Resim-iş Eğitimi Anabilim dallarında verilen Ana Sanat Atölye derslerinde, ne ölçüde gerçekleştirildiğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalında okuyan ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf Ana Sanat Atölye dersini alan (43 kız, 59 erkek) , toplam 102 öğrenciden oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında ondokuz adet kapalı uçlu, beş adet açık uçlu sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Kapalı uçlu sorular likert tipi beşli dereceleme ölçeği ile hazırlanmış olup, verilerin toplanmasında uzman görüşü alınmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma ve ki kare testi gibi istatistiksel teknikler uygulanmış manidarlık (P) 0,05 alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 13.0 paket programı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretim elemanlarının öğretim süreçlerinin “tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi” aşamalarında genel olarak yeterli oldukları saptanmıştır. Öğretmenlerin “uygulama” aşamasında diğer aşamalara göre daha yeterli olmalarına rağmen, diğerlerine göre yetersiz oldukları sürecin “değerlendirme” süreci olduğu yargısına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ana Sanat Atölye, Sanat Eğitimi, Değerlendirme Anketi

---

¹ Bu makale, 5-7 Eylül 2007 tarihleri arasında, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde düzenlenen “XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi”nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

* Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-iş Eğitimi Anabilimdalı, oguzdilmac@atauni.edu.tr

Evaluation Of Main Art Workshop Class By Students And Its Effects On Students Academic Success In The Department Of Art Education

Abstract

The aim of this research to determine, that the education process's two component, teacher and students as much as quality the other communication of class inside, in department of art education, study of studio flat of main art how measure perform. This research's to give an example of constitute Atatürk University, Kazım Karabekir Education Fakulty, Fine Art Education Department in Painting Art education fundamental, second, third and fourth class (43 girl, 59male) total 102 student in studio flat of main art. In order to data of gathering to use, which twetytwo closed, five number open questions poll closed questions to prepare with graded of five likert type, at data gathering consult specialist view. Datas were analysed by the statistical techniques like frequence, standart devination and (P) was taken 0,05 by applying ki square test. Assessment of datas to use program package of SPSS 13.0. Consequently, we found that the teachers were generally sufficient in the steps of "planning, application and assessment" of the processes of learning and teaching. Also, we determined, that although they were more sufficient in the application step than the other steps, but still they were insufficient in the assessment step of the learning and teaching processes.

Key Words: Studio of main art, art education, inquiry of assessment

I.Giriş

Öğrenmeyi bir süreç olarak ele alırsak, yapay yöntemlerle bu süreci bozulan insanın, bilişsel, duyuşsal ve devinimsel yönden istendik davranışlar göstermesi eğitimin başlıca amacıdır. Bu doğrultuda toplumca kişide gözlemlenmesi arzu edilen davranışlar; gelişi güzel kültürlenme ürünü davranışlar, kasıtlı kültürlenme (eğitim) ürünü davranışlar, diye ikiye ayrılabilir (Ergin, 2000). Eğitim adını alan bu sürecin işleyişi sırasında öğrenciye kazandırılması amaçlanan hedef davranışların verilmesinde çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır. Eğitim sürecinin elemanlarından ikisi olan öğretmen ve öğrencinin nitelikleri kadar bu elemanlar arasındaki diyalogunda eğitim sürecinin daha verimli olabilmesi için önemi yadsınamaz bir gerçektir. Kasıtlı kültürlenme sürecinin en önemli kısmı sınıf içindeki öğretme-öğrenme süreci olduğuna göre bu sürecin daha etkili kılma çabası güdülmelidir. Bugün okulların büyük kısmında verilen eğitim, öğretmeni merkez yapmakta, öğrenciye verilen konuları, öğrenci niye ve neden öğrendiğinin farkına varmadan,

merak edip sorgulamadan ezberlemektedir. Bu yolla eğitim sürecinin dışına itilmekte ve sadece pasif bir izleyici konumuna geçmektedir. Bu durumu yaratan çeşitli etkenler vardır. Okulların fiziki yetersizliği, hızlı nüfus artışı ve öğretmenlerin kısıtlı zaman içerisinde müfredatı yetiştirme zorunluluğu ile hareket etmesi gibi etkenlerde sayılabilir. Öğretmenin merkez olduğu sistemde demokratik bir ortam doğmamakta, öğrenme enerjisi bastırılan öğrencide istenmeyen davranışlar ortaya çıkmakta ve toplum kurallarını hiçe sayan bireyler yetişmektedir. Eğitimde öğrencinin payını ön plana çıkarmak, onun isteklerini dinlemek ve bir an önce çözüm yolları bularak, uygulamak zorunlu bir hal almıştır. Unutulmamalıdır ki öğrenim süresi içinde, öğrenciden öğrenmek, etkili bir öğretmenin en önemli özelliğidir (Aydın, 2000). Eğitim faaliyetinde, etkin bir rol oynayan öğretmenin sınıf içindeki kararları tartışılmaz, katı ve öğrenci katılımına yer vermeyen bir rol almıştır. Bu durum öğrencide uyum problemleri yaratmakta beraberinde başarısızlık endişesini de getirmektedir. Öğretmenin sınıftaki ses tonu, mimikleri, hareketleri gibi davranışları öğrenci tarafından kaygı ile algılanmaktadır. Öğretmenlerden beklenen ise hoşgörülü, sevecen ve demokratik bir ortamı sınıf içinde oluşturabilmesidir. Öğretmenin görünüşü, konuşması, davranışları, inandırıcılığı, konusuna verdiği değer öğrencileri etkiler. Bu etkinin olumlulaşması için öğretmen temiz ve sade giyinmeli, inandırıcı ve gerçekçi konuşmalı, davranışları tutarlı, çabaları istekli, konusunu önemli gören, işini ciddi ve titizlikle yapan biri olmalıdır (Başar, 1998, 79).

Öğrenci öğretmenini modern ve çağdaş dünyanın temsilcisi olarak görür. Bu durum eğitim seviyesinin ilerleyen safhalarında, öğretmenlerin kendi çabalarına bağlıdır. Öğrenci öğretmenini sorgulamaya başlar. Doğal olarak öğretmenin toplumun gözünde doğru dürüst, ideal ve bilgili imajını korumak için sürekli olarak bilgi beceri yönünden gelişmesi gerekir. Toplumdaki imajını ve öğretmenlik mesleğinin saygınlığını korumak için hatalarını en alt seviyeye indirmesi gerekmektedir.

Birçok sorunun çözülmemesinin en önemli nedeni sorunlara yaklaşım biçimlerindeki yetersizliktir. Bu yetersizlik sorunların hem tanılama (teşhis) hem de giderilme aşamaları için geçerlidir. Sorunun tanımlanıp ortaya konulması ve de çözülebilmesi için bu yetersizliklerin giderilmesi gerekmektedir. Sorunların oluşma sürecinde en önemli safha, çıkış sebepleri ile sorunların sonuçlarının birbirine karıştırılmasıdır (Titiz, M.,T., 1998). Bu nedenle sınıf içindeki sorunların tespit edilebilmesi için yıl sonunda öğretim elemanı ve dersin işlenişini değerlendirmeyi amaçlayan bir form öğrencilere doldurulmalıdır. Öğrenciler tarafından yapılan

değerlendirmeler sonucunda varılması gereken asıl hedef öğretim elemanlarının ders vermelerindeki başarılarını artırmaktır (Arubayi, A.E, 1986). Bazı araştırmacılar da bu görüşe paralel olarak, öğretim elemanlarını değerlendirmek amacı ile toplanan bilgilerin öğretim elemanlarının ders verilerinde kaliteyi artırabilmek için kullanılabilir iyi bir materyal olduğu görüşündedirler (Gracas, vd., 1986). Öğretim elemanları, öğrenciler tarafından yapılan değerlendirmeler sonucunda elde edilen bilgiler sayesinde ders vermelerindeki zayıf ve güçlü yönlerini tespit etme imkânı bulacaklardır. Öğretim elemanları zayıf noktaların belirlenmesiyle, zayıf olan bu alanlarda kendilerini güçlendirecek ve bir sonraki dönemlerde ders vermelerindeki başarı düzeyleri artabilecektir.

Öğrenciler tarafından yapılan bu değerlendirmeler başka amaçlar için de kullanılabilir. Örneğin, öğretim elemanlarının işe alınmasında, işe devam edebilmelerinde, işten çıkarılmalarında, bir üst makama terfi ettirilmelerinde ve ödüllendirilmelerinde (Miller, 1988). Öğrencilerin ders veya dersi verecek öğretim elemanını seçerken bu sonuçlardan faydalanmaları da bu değerlendirme sonuçlarının başka bir kullanım alanıdır (Cohen, 1980). Öğretim sürecinde kaliteyi arayanlar için devam edecekleri dersi verecek öğretim elemanları hakkında bilgi sahibi olmak günümüzde bir hak olarak karşımıza çıkacaktır.

Öğretim elemanlarının değerlendirilmesi anketi öğretmen-öğrenci ilişkisi karşılıklı rol gerçekleşmesi açısından da ele alınabilir. Bu ilişkinin hem öğretmenin hem de öğrencilerin kendilerine ait ödevler ve rollere ilişkin düşüncelerle yapılaştırılır. Aynı şekilde, kendi algılarının ve kararlarının temeli olarak öğretmenin kendine özgü rol yorumu öğrencilerle olan sosyal ilişkisini ve böylece iletişimin türünü belirlemektedir. Buna karşın öğretmen öğrenci ilişkisi karşılıklıdır, çünkü hakim olan sosyal ilişki yapısı pek tabii diğer yandan başkalarına karşı olan tavırları ve kararları etkiler (Hesapçıoğlu, 1994, 270-271).

Öztürk (Öztürk,1999), çalışmasında öğretimin öğrenci tarafından değerlendirilmesi uygulanmasında bir takım güçlüklerle karşılaşma olasılığına dikkat çekmiştir. Bu güçlükleri de şu nedenlere dayandırmıştır. İlk olarak, her ne kadar öğrenciler öğrenim katkı payı verseler de kamu üniversitelerinde öğrenim parasızdır, bu durum öğrencilerin kendilerine verilen öğretimi ne düzeyde olsun alma durumunda bırakmıştır. Öğrenim kalitesinin düşük olması durumunda, öğrencilerin okul yönetimine karşı kullanabilecekleri hiçbir baskı unsurları yoktur. Eğer öğrenciler ücret karşılığında öğrenim görüyor olsalar, okul yönetimine baskı kurarak öğrenim kalitesini artırma yoluna gidebilirler. İkinci güçlük ise, kamu üniversitelerinde çalışan elemanların devlet memuru niteliği taşımalarıdır.

Ülkemizde devlet memurlarının işten çıkarılmalarındaki güçlükler, bu sistemin uygulanabilirliğini azaltmaktadır. Bununla birlikte, işten çıkarılma mümkün olsa bile, ülkemizde yetişmiş öğretim elemanı sıkıntısı nedeniyle işten çıkarılan öğretim elemanının yerine başka bir elaman bulma problemi bu sistemin uygulanmasında başka bir güçlüğü ortaya çıkarmaktadır. Son olarak, öğretim elemanlarının almış oldukları maaşların düşük olması, öğretim elemanlarını ek bir işte çalışmalarına ya da fazla ek ders alarak ekonomik düzeylerini iyileştirmeye zorlamaktadır (Yeşiltaş, Öztürk, 2000).

Bu doğrultuda sunulacak olan araştırmada, sorunları tespit etmek ve çözüm yolları önerebilmek için 2007 yılında “Ana Sanat Atölye “ değerlendirme (Kırıçoğlu-Stockrocky, 1998) adlı anket sonuçları aktarılmıştır. Ayrıca, Ana Sanat Atölye dersleri öğretim elemanlarının öğrencilere yaklaşımı, atölye içi tutum ve davranışlarının nasıl olması gerektiği hakkında bazı önerilere yer verilmiştir. Anket sonucu t testi ile değerlendirilmiştir. Bu anket sonucunda 2007 yılları arasında öğrencilerin Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı’na girmekteki amaçları, programdan beklentileri, Ana Sanat Atölye –II-IV-VI derslerinden yararlanma dereceleri ve bu derse karşı tutumları ele alınmıştır.

II. Yöntem

Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı lisans programına kayıtlı 2,3 ve 4. sınıf, 43 kız ve 59 erkek öğrencinin “Öğretim elemanı değerlendirme anketine” verdiği cevapların incelenmesi ile genel tarama modeli kullanılmıştır.

2.1.Problem

Daha başarılı bir eğitim için öğretmenlerin iyi yetişmesi ve mesleğe, özellikle kendi alanında, daha donanımlı başlayarak mesleki performans ve moral gücünün yüksek tutulmasının gerektiği bilinmektedir. Bu bağlamda araştırma problemini Ana Sanat Atölye derslerinde ve ders öğretim elemanının, öğretmenlik mesleğini seçmiş öğrencilere katkısının neler olduğunun araştırılması oluşturmaktadır.

2.2.Amaç

Bu araştırmanın amacı, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı 2. sınıf

II. Dönemi, 3. sınıf VI. dönemi ve 4. sınıf VI. dönemlerinde sürdürülen, Ana Sanat Atölye II-IV-VI dersinin öğretmen adayına ne derecede faydalı olduğunu tespit ederek, kız ve erkek öğrenciler arasındaki görüş farklılıklarını ortaya koymaktır.

2.3. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında öğrencilere sunulan ondokuz adet kapalı uçlu, beş adet açık uçlu sorudan oluşan anket veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında uzman görüşü alınmıştır. Test-test tekrar tekniği ile güvenilirliği test edilmiş üst düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu vurgulanmıştır ($r = 0,60$). Verilerin değerlendirilmesinde SPSS (Statistical package for social science) paket program kullanılmıştır. Anket kapalı uçlu sorular, likert tipi beşli dereceleme ölçeği ile hazırlanmış olup, “Hiç”, “Az”, “Orta”, “Çok” ve “Tam” şeklinde beşli seçenekli olarak uygulanmıştır. Aritmetik ortalamaların hesaplanmasında olumlu sorularda “Hiç” 1, “Az” 2, “Orta” 3, “Çok” 4, “Tam” 5 puan, olumsuz sorularda ise tam tersi bir puanlama yapılmıştır.

2.4. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalında, 2007 yılında 43’ü kız, 59’u erkek toplam 102 öğrencisi oluşturmaktadır.

IV. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin ders ve öğretim elemanı hakkındaki görüşlerini belirlemek için ki kare (χ^2) analizi yapılmış ve elde edilen bulgular, frekans ve yüzde değerleri olarak aşağıdaki tabloda verilmiş ve yorumları yapılmıştır.

Tablo 1. Cinsiyet Değişkenine Göre Ana Sanat Atölye-II-IV-VI Dersleri Ve Öğretim Elemanı Hakkındaki Görüşler İle İlgili Ki Kare, Frekans ve Yüzde Değerleri

		Hiç		Az		Orta		Çok		Tam		Ki Kare
		F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
Bölümün eğitim programı beklentilerinizi ne derecede karşılamaktadır?	K	6	13	7	16	25	59	4	10	1	2	*10,516
	E	4	7	11	19	29	49	12	20	3	5	
Bu programda Ana Sanat Atölye Dersinden Yararlanma Dereceniz Nedir?	K	-	-	4	10	13	30	19	43	7	17	*12,783
	E	-	-	11	19	17	28	23	39	8	14	
Ana Sanat Atölye Dersine Gelen Öğretim Elemanının Size Davranma Biçimi Nasıldı? "Bilgilendirici ve Yol Göstericidir"	K	2	5	2	5	13	25	19	48	7	17	* 7,419
	E	-	-	11	18	25	43	18	31	5	8	
Güdüyücüdür.	K	1	3	6	15	17	38	14	32	5	12	* 7,382
	E	3	5	8	13	21	36	22	37	5	9	
Kişiliğimize Saygı Gösterir.	K	-	-	2	4	11	26	17	40	13	30	*7,890
	E	-	-	2	3	14	24	22	37	21	36	
Birleştirici ve Paylaşımcıdır.	K	-	-	3	8	9	20	17	40	14	32	*9,223
	E	2	3	15	26	14	23	19	33	9	15	
Tehdit Edici Değildir.	K	1	3	7	14	4	10	11	23	22	50	* 7,992
	E	2	4	6	10	13	22	19	32	19	32	
Dürüst ve Yaptığı İşe Saygılıdır.	K	-	-	1	3	7	18	17	39	18	40	*12,236
	E	-	-	4	6	19	32	28	48	8	14	
Öğretim Elemanının Sınıf İçi Tutumu Nasıldı? " Derslere Hazırlıklı Girdi".	K	-	-	4	9	4	10	16	38	18	43	*13,231
	E	-	-	2	4	27	45	24	40	6	11	
Derse Dikkatimizi Çekti.	K	1	3	2	5	16	37	15	36	9	19	*7,670
	E	5	8	10	17	26	44	5	8	13	23	
Dersin Amaçlarını Anlattı.	K	-	-	-	-	3	8	18	42	22	50	*7,323
	E	-	-	8	14	22	38	17	28	12	20	
Öğretmeye İstekli Olduğunu Gösterdi.	K	1	3	6	15	18	42	15	33	3	7	*7,712
	E	-	-	11	18	19	32	25	42	4	8	
Çeşitli Öğretim Materyalleri Kullandı.	K	-	-	5	11	10	25	16	37	12	27	*13,255
	E	5	9	13	22	30	50	9	15	2	4	
Değişik Öğretim Yöntemleri Kullandı.	K	-	-	7	16	14	33	19	43	3	6	*12,232
	E	3	6	9	14	17	29	29	47	1	3	
Eğitim Teknolojinden Yararlandı.	K	-	-	3	8	14	32	18	42	8	18	*13,090
	E	5	8	19	32	28	48	7	12	-	-	
Öğrencilere Derse Katılma Fırsatı Verdi.	K	-	-	3	7	8	18	19	43	13	32	*7,122
	E	2	4	13	22	29	49	12	20	3	5	
Başarıyı geçerli ve güvenilir araçlarıyla ölçtü.	K	6	13	11	25	6	15	7	17	13	30	*7,873
	E	7	12	6	10	22	38	15	25	9	15	

Ana Sanat Atölye Dersine Gelen Öğretim Elemanının Size Davranma Biçimi Nasıldı? Başlığında sorulan; “Bilgilendirici ve Yol Göstericidir”, “Güdüleyicidir”, “Kişiliğimize Saygı Gösterir”, Tehdit Edici Değildir” önermeleri ile Öğretim Elemanının Sınıf İçi Tutumu Nasıldı? Başlığında sorulan; “Derse Dikkatimizi Çekti”, “Dersin Amaçlarını Anlattı”, “ Öğrenmeye İstekli Olduğunu Gösterdi”, “Öğrencilere Derse Katılma Fırsatı Verdi”, “Başarıyı Geçerli ve Güvenilir Kaynaklarla Ölçtü” önermeleri hakkında kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Bölümün eğitim programı beklentilerinizi ne derecede karşılamaktadır sorusuna verilen cevaplarda kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($\chi^2=10,516$). Bu sonuca göre kızların %13 (6)’ü, erkeklerin %5 (3)’ü beklentilerini hiç karşılamadığını belirtmişlerdir. Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre, eğitim programının beklentilerini tam olarak karşıladığını düşünenler bakımından iki kat daha fazla olduğu görülmektedir.

Bu programda ana sanat atölye dersinden yararlanma dereceniz nedir sorusuna verilen cevaplarda kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($\chi^2=12,783$). Bu sonuca göre kız öğrencilerin %11 (5)’i, erkeklerin %24 (14)’ü, Ana Sanat Atölye derslerinden tam olarak yararlandığını belirtmiştir. Erkek öğrencilerin kızların iki katından biraz fazla oranda bu dersten tam olarak yararlandığını belirtmişlerdir.

Öğretim Elemanının sınıf içinde size karşı tutumu nasıldı başlığı altında “Birleştirici ve Paylaşımıcıdır” maddesine verilen cevaplarda kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($\chi^2=9,223$). Bu sonuca göre kız öğrencilerin %32 (14)’ü, erkek öğrencilerin ise %15 (8)’i tam olarak öğretim elemanının birleştirici ve paylaşımıcı olduğunu düşünmektedir. Kızlar erkeklere oranla daha fazla oranla öğretim elemanının birleştirici ve paylaşımıcı olduğunu düşünmektedir.

Dürüst ve yaptığı işe saygılıdır yönündeki belirtilen görüşlerde kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($\chi^2=12,236$). Bu sonuca göre kızların % 40 (18)’i, erkeklerin ise %14 (8)’i öğretim elemanının dürüst ve yaptığı işe saygılı olduğunu düşünmektedirler. Kızların erkeklere göre daha fazla öğretim elemanının dürüst olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğretim Elemanının Sınıf İçi Tutumu ile ilgili başlık altında sorulan Derslere Hazırlıklı Girdi maddesine verilen cevaplarda kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($\chi^2=13,231$).

Cevaplar incelendiğinde kızların % 43 (18)'ü öğretim elemanın derslere hazırlıklı girdiğini ifade ederken, erkeklerde bu oran %11 (6) ile sınırlı kalmıştır. Kızlar, erkeklere oranla daha fazla bir oranda öğretim elemanının derse hazırlıklı girdiğini düşünmektedirler.

Çeşitli öğretim materyalleri kullandı önermesine verilen cevaplar incelendiğinde kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($\chi^2=13,255$). Bu sonuca göre kızların %27 (12)'si, erkeklerin %4 (2)'si öğretim elemanının çeşitli öğretim materyalleri kullandığını belirtmişlerdir. Bu önermede de kız öğrenciler, erkek öğrencilerden daha çok oranda öğretim elemanının çeşitli öğretim materyalleri ulandığını ifade etmişlerdir.

Değişik Öğretim Yöntemleri Kullandı önermesiyle ilgili görüşlerde kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($\chi^2=12,232$). Bu sonuca göre erkeklerin %6 (3)'sü öğretim elemanının değişik öğretim yöntemleri kullanmadığını düşünürken, kızlarda bu oran sıfır olarak kalmıştır. Eğitim teknolojiden yararlandı önermesiyle ilgili görüşler incelendiğinde kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($\chi^2=13,090$). Bu sonuca erkeklerin %8(5)'i öğretim elemanının eğitim teknolojilerinden yararlanmadığını ifade ederken kız öğrencilerde bu oran sıfırdır. Kız öğrencilerin ise %18 (8)'i ise öğretim elemanının eğitim teknolojilerinden yararlandığını belirtirken erkeklerde bu oran sıfır olarak kalmıştır.

Tablo 2. Bu Bölüme Girmekteki Amacınız Nedir? Sorusuna Verilen Cevapların Cinsiyet Değişkenine Dağılımı

	Cinsiyet	f	%
Sadece Bir Üniversite Diploması Almak	Kız	-	-
	Erkek	-	-
Sanatçı Olmak	Kız	4	1
	Erkek	-	-
Öğretmen Olmak	Kız	39	99
	Erkek	56	99
Diğer	Kız	-	-
	Erkek	3	1

$$\chi^2 = 4,509$$

n1 Kız:43

n2 Erkek:59

P=0,341

Tablo 2'de "Bu bölüme girmekteki amacınız nedir?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde kız ve erkeklerden hiçbirinin sadece bir üniversite

diploması almak için bölüme gelmedikleri anlaşılmaktadır. Kızların % 1 (4)'ü sanatçı olmak için, % 99(39)'u öğretmen olmak için bölüme girdiklerini belirtmiş ve “Diğer” seçeneğini işaretlememişlerdir. Erkeklerden sanatçı olmak için bölüme girdiğini söyleyen olmamıştır. Öğretmen olmak için bölüme geldiğini ifade eden erkek öğrenci oranı kız öğrencilerle aynı olarak %99 (56)'dur. Erkek öğrencilerin %1 (3)'ü ise diğer seçeneğini işaretlemişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,341>0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı fark yoktur.

Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine Göre Ana Sanat Atölye II-IV-VI Derslerini Önem Sırasına Göre İlk Beş Tercih İçinde Gösterenlerin Dağılımı

Ana Sanat Atölye Dersini İlk Beş Sıraya Yazan Öğrenciler	Cinsiyeti	f	%
	Kız	39	90
	Erkek	54	92

$\chi^2=3,299$ n1 Kız:43 n2 Erkek:59 P=0,509

Tablo 3’de Ana Sanat Atölye dersini önemli gördükleri ilk beş ders arasında yazanların oranları verilmiştir. Buna göre kızların %90(39)’ı bu dersi ilk beş gurup içerisine yazarken erkeklerde bu oran %92’dir. Bu durumda Ana Sanat Atölye derslerinin öğrencilerin çoğunluğu tarafından büyük bir oranda önemli görüldüğü anlaşılmaktadır. Hesaplanan P değeri 0,509>0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı fark yoktur.

V. Açık Uçlu Sorular

2007 yılında A öğretim elemanından ders alan toplam 34 kişiden oluşan 2. sınıf öğrencisi tarafından doldurulan Ana Sanat Atölye II Dersi Değerlendirme Formu sonuçlarına göre;

Ana Sanat Atölye II Dersinde Size Göre Karşılaştığınız En Güzel Şey Nedir? Sorusuna Öğrencilerin, %5’i araştırmaya dayalı olması, %15’i görsel materyaller ve teknolojinin kullanımı, % 10’u öğrenci katılımı, %20’si özgür ifade ve demokratik ortam, %10’u teori ile pratiğin birleştirilmesi, %17’si dersin amacına uygun geçmesi, %13’ü karşılıklı değerlendirme sistemi, %5’i süreç dosyası hazırlama, %5’i ise sanat eğitimcisi adayı olduğunu hissetmek olarak belirtmişlerdir.

Öğrencilerin tarafından cevaplandırılan Ana Sanat Atölye Derslerinde Kesinlikle Olmasını İstedığınız Şey Nedir? Sorusuna öğrencilerin %18’i bilenle

bilmeyenin ayırt edilmesi, %13'ü görsel materyallerin etkin kullanımı, %10'u notların adil bir şekilde verilmesini, %10'u katılımın olması ve ifade özgürlüğü, %15'i herkese eşit davranılmasını, %14'ü hoşgörü ve rahat ortam, %8'i hocanın güdüleyici ve bilgileyici özelliği, %12'si ders sürelerinin uzaması olarak yanıtlamışlardır.

Ana Sanat Atölye Derslerinde Kesinlikle Olmamasını İstedığınız Şey Nedir? Sorusuna Öğrencilerin, %3'ü devamsızlık, %5'i öğretim elemanı ile sağlıklı iletişim, %7'si taraflı not verme, %27'si önyargı, %18'i ilgisizlik, %8'i aşırı ödevler, %3'ü zaman problemi, %27'si atölyede aşırı disiplinli ortam ve %2'si hiçbir şey istemiyorum şeklinde yanıtlamıştır.

Bu Ders Ve Öğretim Elemanı İle İlgili Karşılaştığınız Bireysel Sorununuz Olduysa Lütfen İsim Vermeden Yazınız? Sorusuna Öğrencilerin %38'i hiçbir probleminin olmadığını belirtmiş, %8'i kendine olan güvenin arttığını belirtmiş, %20'si ödev karmaşası ve süreç dosyasının hazırlığında zor anlar yaşamış, %15'i not hataları, %4'ü bu derse ait sınav kağıdını inceleme fırsatı verilmediğini belirtmiş ve %15'i ise derste söz hakkı belli öğrencilere tanınmıştır olarak yanıtlamıştır.

Bu Dersle İlgili Öneriler bölümünü öğrencilerin yanıtlamıştır. Öğrencilerin %2'sinin bir önerisi olmamış, %5'i herkese eşit davranılmasını, %35'i atölyede malzeme sorununun giderilerek daha iyi bir eğitim ortamı istemiş, %5'i sınavlarda daha adil bir değerlendirmenin yapılmasını, %12'si bu bölüm öğrencisi olduklarını hissetmelerinin çok güzel olduğunu, %4'ü eleştiriye açık bir ortam olması gerektiğini belirtmiş, %11'i öğretim elemanı ve öğrenci diyalogunu daha sağlıklı olmasını istiyor, %10'u ödevlerin zaman aldığını, %16'sı maddi sıkıntı çektiklerini bu nedenle daha ucuz maliyetli çalışmalar yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

2007 yılında B öğretim elemanından ders alan toplam 32 kişiden oluşan 3. sınıf öğrencileri tarafından doldurulan Ana Sanat Atölye-IV Dersi Değerlendirme Formu sonuçlarına göre;

Ana Sanat Atölye-IV Dersinde Size Göre Karşılaştığımız En Güzel Şey Nedir? Sorusuna Öğrencilerin, %28'i bu derste öğrendiğim bilgilerin bana yararlı olacağını düşünüyorum, %8'i öğrenci katılımı, %5'i özgür ifade ve demokratik ortam, %20'si teori ile pratiğin birleştirilmesi, %3'ü dersin amacına uygun geçmesi, %12'si karşılıklı değerlendirme sistemi, %4'ü süreç dosyası hazırlama, %20'si ise sanat eğitimcisi olduğunu hissetmek olarak belirtmişlerdir.

Öğrencilerin tarafından cevaplandırılan Ana Sanat Atölye Derslerinde Kesinlikle Olmasını İsteddiğiniz Şey Nedir? Sorusuna %3'ü kriterlere dayalı

değerlendirme sistemi, % 8'i görsel materyallerin etkin kullanımı, %19'u katılımın olması ve ifade özgürlüğü, %7'si araştırma yapma imkanı, %29'u hoşgörü ve rahat ortam, %13'ü hocanın yapıcı eleştiri yapmasını, %10'u sınavların değerlendirmesinin atölyede şeffaf olarak yapılmasını, %11'i olumlu davranışlarının takdir edilmesi olarak yanıtlamışlardır.

Ana Sanat Atölye Derslerinde Kesinlikle Olmamasını İstedığınız Şey Nedir? Sorusuna Öğrencilerin, %20'si yapıcı olmayan eleştiriyi, %5'i bekledikleri notu alamamayı, %26'sı önyargıyı, %17'si aşırı ödevleri, % 4'ü öğretmen merkezli eğitim, % 10'u ilgisizlik, %18'i aşırı disiplinli atölye ortamını şeklinde yanıtlamıştır.

Bu Ders Ve Öğretim Elemanı İle İlgili Karşılaştığınız Bireysel Sorununuz Olduysa Lütfen İsim Vermeden Yazınız? sorusuna Öğrencilerin, %2'si hiçbir probleminin olmadığını belirtmiş, %8'i derse 5 dakika geç geldiği için yok yazıldığını, % 21'i öğretim elemanı ile sağlıklı iletişim kuramadıklarını, % 18'i öğretim elemanının eleştiriye kapalı olduğunu, %17'si atölye içinde aşırı bir disiplin uyguladığını, %15'i olumlu davranışlarının öğretim elemanı tarafından takdir edilmediğini, %20'si ise derste söz hakkı belli öğrencilere tanındığı şeklinde yanıtlamışlardır.

Bu Dersle İlgili Öneriler bölümünde öğrencilerin %3'nün bir önerisi olmamış, %18'inin atölyede malzeme sorununun giderilmesini istemiştir. %14'ü öğrenci görüşüne daha çok yer verilmesi, %28'i öğretim elemanı ve öğrenci diyalogunu daha sağlıklı olmasını istiyor, % 12'si not verme işleminin tarafsız olarak yapılmasını ifade etmektedir. %10'u değerlendirme anketinin her öğretim yılı sonunda yapılmasının öğretim kalitesini artıracaklarını düşünüyor, % 6'sı bu dersin daha ilgi çekici bir hale getirilmesi gerektiğini belirtiyor, % 9'u dersin çok zaman aldığını ve maddi sıkıntı çektiklerini belirtmişlerdir.

2007 yılında C öğretim elemanından ders alan toplamı 36 olan 4. sınıf öğrencileri tarafından doldurulan Ana Sanat Atölye-VI Dersi Değerlendirme Formu sonuçlarına göre;

Ana Sanat Atölye Dersinde Size Göre Karşılaştığınız En Güzel Şey Nedir? Sorusuna Öğrencilerin % 15'i notların adil ve dersin güdüleyici olması, %8'i görsel materyallerin kullanımı, %14'ü sanat uygulamasını gerçekleştirebilme, %9'u öğrenci katılımı, %18'i özgür ifade ve demokratik ortam, %17'si teori ile pratiğin birleştirilmesi, %11'i dersin amacına uygun geçmesi, %8'i ise bu dersin öğretmenlik mesleğine hazırlaması şeklinde belirtmişlerdir.

Öğrencilerin tarafından cevaplandırılan Ana Sanat Atölye Derslerinde Kesinlikle Olmasını İstedığınız Şey Nedir? Sorusuna öğrencilerin %14'ü öğretim elemanı ile sağlıklı iletişim,%9'u daha az masraf, %4'ü öğrenci sorumluluklarının azaltılması, %21'i katılımın olması ve ifade özgürlüğü, %11'i hoşgörü ve rahat ortam, %13'ü hocanın güdüleyici ve bilgileyici özelliği, %7'si derse karşı öğrenci ilgisinin çekilebilmesini, % 12'si öğretim elemanının herkese eşit davranmasını, %7'si beklediği notu alabilmeyi, %2' si öğretmenlik mesleğine uygun konuların ele alınması şeklinde belirtmişlerdir .

Ana Sanat Atölye Derslerinde Kesinlikle Olmamasını İsteddiğiniz Şey Nedir? Sorusuna öğrencilerin %4'ü önyargı, %12'si öğretim elemanının derste ilgisiz davranmasını, %9'u ödev sayısının fazla olmasını, %12'si boya gibi malzeme harcamalarının artması istemediğini, %21'i atölye içinde aşırı disiplinli bir ortamı istemediğini, % 20'si olumlu davranışlarının öğretim elemanı tarafından takdir edilmemesini istemediğini, % 14'ü öğretim elemanı ile sağlıklı iletişimi, %8'i ders saatinin dersin amacı dışında kullanılmasını istemediğini belirtmişlerdir.

Bu Ders Ve Öğretim Elemanı İle İlgili Karşılaştığınız Bireysel Sorununuz Olduysa Lütfen İsim Vermeden Yazınız? Sorusuna öğrencilerin %14'ü bir sorununun olmadığını, %9'u öğretim elemanının dersi içinden gelerek anlatmadığını, % 31'i ödev çokluğundan KPSS'ye yeterince hazırlanamadıklarını, %2'si öğretim elemanının not vermede tarafsız olmadığını, % 7'si öğretim elemanının ders saatinin dersin amaçları dışında kullandığını, %12'si öğretim elemanı ile iletişim kuramadıklarını belirtmişlerdir. %8'i ise derste söz hakkı belli öğrencilere tanıdığını, %6'sı öğretim elemanın dersiyle ilgili eleştirileri anlayışla karşılayamadığını, %11'i sınavlarda beklediği notu alamadığı şeklinde yanıtlamıştır.

Bu Dersle İlgili Öneriler bölümünde öğrencilerin %26'sı son sınıfta KPSS'ye girecek olmalarından dolayı dördüncü sınıflara daha az ödev verilmesini, %20'si öğrencinin görüşlerine de sık sık başvurulmasını önermiştir. %21'i müze ve sanat galerilerinde dersin bir bölümünün işlenmesini, %19'u öğretim elemanı değerlendirme anketinin her öğretim yılı sonunda yapılmasını ve anket sonuçlarının yaptırımı olmasını ifade etmişlerdir. %14'ü ise öğrencinin de değerlendirme sürecine aktif katılımının sağlanmasını önermiştir.

VI. Sonuç Ve Öneriler

Gelişmenin en önemli kurallarından birisi eleştiriye açık olmaktır. Öğretim elemanı eleştiriye açık ve karşıt düşüncelere saygılı olmalıdır. Eleştiri, insanın

kendisinin farkında olmadığı, kasıtlı yapmadığı veya kendince mutlak doğruyu içeren hatalarının düzeltilmesi için yapılan bir dönüt olup, gelişmenin önemli bir anahtarıdır. Bu bakımdan öğretim elemanının sınıfta eğitim ortamını paylaştığı öğrenciler elbette öğretim elemanı'nın en önemli eleştirilenidir. Çünkü öğrenci sürekli öğretmenini gözetler, hatta bazı davranışlarını da ondan örnek alır. Bizde bu bağlamda öğretim elemanını öğrenci görüşleri ile değerlendirebilmek için bu çalışmayı yaptık. Bu araştırmanın sonucunda, Ana Sanat Atölye derslerinin Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı ikinci sınıflarının %95'i, üçüncü sınıfların %93'ü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin %90'ı tarafından önemli gördükleri ilk beş ders içinde gördükleri ortaya çıkarmıştır. Ayrıca dersin ve öğretim elemanının öğrenci tarafından değerlendirilmesini ikinci sınıfların %98'i, üçüncü sınıfların %91'i ve dördüncü sınıfların %89'u olumlu bulmuşlardır.

Araştırma sonuçlarına dayanılarak geliştirilen önerileri şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Ana Sanat Atölye derslerinde öğrenci görüş ve önerilerine daha çok önem verilmeli.
2. Ana Sanat Atölye derslerinde daha çok görsel materyal kullanılmalı.
3. Atölye içinde aşırı bir disiplinden kaçınılmalı ve mümkün olduğunca atölye içinde daha demokratik bir ortam oluşturulmalı.
4. Ana Sanat Atölye derslerinin bir bölümünün müze ve sanat galerilerinde işlenebileceğini ve bu durumun öğrencinin derse karşı ilgisini artıracığından dersin daha verimli geçmesine yol açacaktır.
5. Araştırma sonuçları bu anketin dersin kalitesi ve verimini arttıracığı düşüncesi ile her ders için uygulanmasının gerekli olduğunu göstermiştir.
6. Ayrıca öğretim elemanı değerlendirme anketinin uygulanmasındaki asıl amaç öğretim kalitesinin artırılması olmakla beraber, değerlendirme sonuçları yeni öğretim elemanı alımında, öğretim elemanlarının görev sürelerinin uzatılmasında ve bir üst akademik kadroya yükseltimede de bir kriter olarak dikkate alınabilir.

VII. KAYNAKÇA

- ARUBAYI, A.E. "Students' evaluations of instruction in higher education: a review". Assessment and Evaluation in Higher Education, 11: I-IO, (1986).
- AYDIN, A. (2000). "Sınıf Yönetimi", Alfa Yayınevi, İstanbul.
- BAŞAR, H. (1994), "Sınıf Yönetimi", PegemA Yayınları, Ankara.
- COHEN, A.P. (1980). "Effectiveness of student rating feedback for improving collage instruction: a metaanalysis". Research in Higher Education, 51: 321-341.
- ERGIN, A. (2000). "Eğitimde İletişim", Anı Yayıncılık, Ankara.
- GRACAS M.D., FELDENS, F. ve DUNCAN, KJ. (1986), "Improving university teaching: what Brazillian students say about their teachers". Higher Education, 15: 641-649.
- HESAPÇIOĞLU, M. (1994), "Öğretim İlke ve Yöntemleri", Beta Basım Yayın Dağıtım, İstanbul.
- KIRIŞOĞLU, O., STOCKROCKY, M. (1997), Ortaöğretim Sanat Öğretimi, YÖK/ Dünya Bankası-MEGP, Ankara.
- MİLER, HA. (1988). "Student assessment of teaching in higher education". Higher Education, 17: 315.
- ÖZTÜRK, Y. (1999), "Öğretim Elemanlarının Ders Vermesinin Değerlendirilmesinin Kamu Üniversitelerinde Uygulanabilirliği". Milli Eğitim Dergisi, 141: 61-63.
- TİTİZ, M., T. (1998). "Ezbersiz Eğitim Yol Haritası", Beyaz Yayınlar, İstanbul.
- www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/kur_tanimlari.doc
- YEŞİLTAŞ, M., ÖZTÜRK, Y. (2000). "Öğretim Elemanlarının Ders Vermelerindeki Başarılarının Değerlendirilmesi Sisteminin Türk Kamu Üniversitelerinde Uygulanabilirliği Üzerine Bir Araştırma", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 19.